

opero enakega imena. Nalogo kritikovanja nam je odvezel gospod prelagatelj sam s predgovorom, ki ga je postavil prevodu na čelu. Označil je s kratkimi besedami vrline romana tako dobro, da bi bilo odveč, kaj dodajati. Ne preostaja nam torej drugega nego priporočati knjigo, ki je lep božični in novoletni dar. Da je prevod dober, zato jamči ime prelagateljevo.

Talija 19. in 20. Zbirka gledaliških iger. Ureja Fran Govčkar. V Gorici 1905. Tiska in zalaga „Goriška tiskarna“ A. Gabršček. Snopič 19. prinaša vesele igrice v enem dejanju „Pot do srca“. Cena 40 h. Snopič 20. pa obsega poleg članka, posvečenega spominu Antona Linhartu, njegovo „Županovo Miciko“ s predigro in poigro, ki jo je po osnovi dr. Josipa Vošnjaka spisal Anonimus. Ta knjižica je glede na to, da smo slavili pred kratkim, dasi nekoliko prezgodaj Linhartov 150. rojstni dan, aktualnega pomena. Cena 80 h, po pošti 5 h več.

„Knjižnica za mladino“. Urejujeta Engelbert Gangl in Ivo Trošt. Knjiga 30. Rožnik 1906. Izhaja vsake tri mesece. Vseletna naročnina 3 K 20 h. Tiskala in založila „Goriška tiskarna“ A. Gabršček v Gorici. Knjiga 30. „Knjižnice za mladino“ prinaša daljšo povest „V srca globini“, ki jo je spisal gosp. Ivo Trošt, in stane 1 K. Knjižico priporočamo v nakupovanje vsem prijateljem slovenske mladine.

Karamfil s pesnikovega groba. Hrvaški spisal A. Šenoa. Poslovenil dr. K. Ozvald. Tiskala in založila „Narodna Tiskarna“ v Gorici. 1905. Cena 50 h. To knjižico, o kateri izpregovorimo pozneje še kaj več, prodaja L. Schwentner v Ljubljani.

Mitteilungen der anthropologischen Gesellschaft in Wien, XXXV. zvezek, VI. št. (za oktober 1. 1905.) prinaša prvi dve poglavji aktualne razprave „Zur Geschichte des volkstümlichen Hauses bei den Südslaven“, ki je potekla iz peresa gosp. prof. Murka v Gradcu. V začetku pisatelj omenja, da se pri Slovanih niti v času romantike ni nihče brigal za narodno obliko hiše, četudi bi to bilo morda ravno tako hvaležen predmet kot narodna noša itd. Prvo delo te stroke imamo pri Rusih l. 1870. Grof A. Uvarov je napisal tedaj obširno razpravo o ruski hiši. L. 1884. je izšel članek „Chata polska“, v katerem obdeluje Jan Karłowicz poljsko narodno hišo. Tudi Ruteni niso zaostali; V. Šucevyč je napisal razpravo o tem predmetu, kjer se ozira posebno na huzulske hiše in stavbe. — Pri Jugoslovanih moramo med prvimi omeniti dve razpravi: I. Kršnjavi „Narodni slog“ in Hefele „Bosenska hiša“. Mnogo zaslug si je stekel na tem polju posebno „Srbski Etnografski Zbornik“, ki ga izdaja kralj. srb. akademija (od l. 1894. že 6 zv., ki obsegajo zelo dosti materijala). V četrtem zvezku tega zbornika je razprava geografa I. Cvijića „Naselja srpski zemalja“, ki je dokaj zanimiva ne samo za etnografe, ampak tudi za filologe. O Črni gori je napisal Rus P. Rovinskij obširno delo „Černogorija“; II. zv. je, kar tiče narodne hiše, zelo zanimiv. Slovenci smo žalibog tudi v tem pogledu zadnji in moral je priti Rus, da nas je opozoril na to. Etnograf Al. Charuzin je namreč napisal prvi dve deli te stroke: 1. „Krestujanin Avstriskoj Krajny i ego postrojki“. Peterburg 1902 in 2. „Žilišče Slovinca Verhnej Krajny“. Peterburg 1903. Obe deli sta velike vrednosti, četudi ne prosti nedostatkov. — Pri Bolgarih skrbi za etnografijo „Sbornik za narodni umotvorenija, nauka i knižnina“. Razen tega so še dela slavista Jirečka v tem oziru velikega pomena.

V drugem poglavju svoje razprave se prof. Murko peča največ s študijami prof. Meringerja (Gradec), čigar delo „Das volkstümliche Haus in Bosnien und Herzegovina“ je izšlo na Dunaju 1900. Meringer je tu dokazal, da bosenska hiša

pripada tisti kulturni zoni, ki je lastna Germanom in enemu delu Slovanov, in da je bosenska kultura taka že po svojem lastnem razvoju (bolje nazadovanju) in ne šele vsled turških napadov in vplivov. N. pr. nizke mizice, spanje na tleh itd. — Zvemo tudi, da so v Bosni hiše germanske kulture z dvema prostoroma, za ognjišče in peč t. zv. „oberdeutsches Haus“, v Hercegovini pa je očiten romanski vpliv, ki ne pozna več nego en prostor z enim ognjiščem. Prof. Murko — vsak, ki pozna količkaj zgodovino Dalmacije, bo to uvidel — odločno pravi, da je to čisto naravno, kajti zveze Hercegovine z Dalmacijo so bile dosti tesnejše nego s severom. Kakor pa vidimo na severni strani tega ozemlja (Bosne, Hercegovine, Srbije) glede hiše bolj germanski vpliv, tako smemo sklepati tudi na drugih poljih kulture, da so srednjeevropske razmere dosti vplivale na Jugoslovane.

Razprava gosp. prof. Murka se bo še nadaljevala v prihodnjih številkah gori omenjenih „Izvestij“.

Janko Bratina.

„Hrvatski utjecaji u starim istočno-štajerskim tekstovima.“ Pod tem naslovom je priobčil prof. dr. Fran Ilesič v 162. knjigi „Rada“ jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti 27 strani obsegajočo razpravo. Ta razprava objavlja devet krajših literarnih spomenikov (prisege, oporoke, prošnje itd.) z jezikoslovnimi opombami, katerim se ne da dosti prigovarjati. Na strani 10. bi utegnila biti druga razlaga za „beuelih antuetuati“ verjetnejša od prve, češ, da tiči v „antuetuati“ antworten s pomenom tradere; pristaviti bi se še dalo, da imamo v navedeni obliki najbrže kontaminacijo z domačim „otvčtovati“ (respondere). Prishene nashe je javljane = priče naše. (Primeri prišaštnik = napovednik grajščin-skih ukazov, oglasnik sodnijskih zapovedi, Überreiter, Distriktsreiter?) Od potlenje fzvoje fzpovedi (str. 13.) = od poslednje svoje spovedi. — Drevenka (ime naše sušinske mere, Trockenmaß) je bržčas toliko kot Holzmaß, namreč kovčezec ali truga z določeno višino, širino in dolžino, ki služi za merjenje žita in drugih sušin (n. pr. oglja, soli itd.), če je beseda sploh domačinka. — Na strani 20. pravi g. razpravljatelj glede pravopisa, da velja v tistem spomeniku cz za c, tedaj bi morali čitati „meni naj dragfega Sapicza“ = meni najdražjega sapica; vendar bi se dalo sumiti, da je = zapisca (zapisec, Registrator, Protokollist) in czeli magistrat da je sceli (t. j. celokupni magistrat, plenus magistratus). Na str. 26. je ostal neraztolmačen izraz „vilahnov 7“ (= 7 rjuh); primeri (Pleteršnik I, 518) lilahen, das Leintuch iz nem. das Leilachen. — Komur v gladki hrvaščini teče pero, mu je od g. Ilesiča pokazana pot, kje da lahko priobčuje svoje študije in znanstvene razprave.

L. Pintar.

Anton Čehov. Napisao Jovan Maksimović. Beograd 1905. (Ponatis iz Srbsk. Knj. Glasnika XIV. in XV.)

V tej 77 strani vel. 8° obsegajoči knjigi imamo interesantno študijo o lani umrlem Čehovu. To ni nikaka obična biografija, ampak temeljita notranja zgodovina razvoja umetnika (ne le človeka) Čehova. Najprej išče pisatelj skrbno temeljne sile, ki jih je usoda srečno strnila v eno človeško bitje; potem zasleduje in sklepa na podlagi umotvorov Čehovih, kako so te sile aktivno delovale v umetniku. Izvršitev prve naloge je bila mogoča le s splošnim pogledom na celotni sistem ruske umetniške literature; zato je prvi del razprave kratka pragmatična zgodovina ruskega slovstva od Puškina dalje. Ta splošni uvod zanima prav tako kakor glavni, Čehovu posvečeni del.

Dr. Jos. Tomišek.